

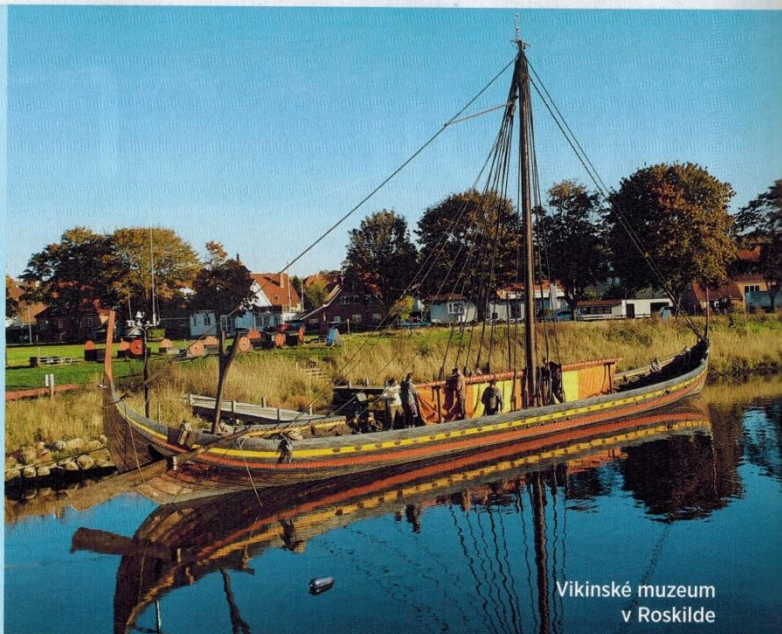

DÁNSKO

Srdeční Severané

Před šesti lety ji do Dánska přivedla studia publicistiky. Skandinávie Albínu Mrázovou nadchla, a tím víc Dánsko – ne tolik seversky chladné a bližší Česku. Co tu vnímá jako největší klady?

Text a foto: **Albína Mrázová**

Vikinské muzeum
v Roskilde

Čím se v Dánsku zabýváte?

Dodělala jsem magistra na Univerzitě jižního Dánska v oboru webová komunikace a design. Externě přispívám do *Deniku N* o aktualitách ve Skandinávii, píše knihy (zatím první byla *Moji Dánové a skoro Dánové*) a hledám si tu práci v oboru, který jsem vystudovala. Do budoucna se ale nebráním návratu do Česka.

Jak se liší mentalita místních od té naší?

Myslím, že Dánové obecně mají sklony k většímu pohodlí – jednak se to týká snahy uspořádat si život tak, aby v něm panovala jistá vyrovnanost mezi pracovní a osobní částí, zároveň je to ale vidět i v maličkostech. Třeba když se připravuje večeře – být jen pro dva lidi. Dánská zvyklost je nanosit všechno navařené jídlo ke stolu a společně se o ně podělit.

Dánové jsou zvyklí víc konverzovat o svých odlišnostech. Není to jako v některých zemích, kde zeptat se na to, jak se člověk má, je součástí pozdravu a neočekává se jiná než pozitivní odpověď. Když se Dánové ptají, jak se máte, skutečně je to zajímavá. O člověka se vážně starají – ať už se to týká toho, že sami oslovují lidi, kteří vypadají ztraceně na zastávkách autobusu, nebo v péči o kamaráda. Co se týče přímo té diskuze o rozdílech – je zcela běžné se s přáteli neshodnout politicky a stále si to nevyčítat. Mám pocit, že tohle v Česku začíná chybět.

Čím se liší životní styl místních od našeho?

Dánové velmi dbají na vyrovnanost práce a sociálního života, je běžné si udělat čas specificky na rodinu nebo na pivo s přáteli. Je také velmi obvyklé být v důchodu aktivní. A to až do té míry, že jsem zažila, jak si někteří důchodci stěžují na to, že je na ně v tomto ohledu vyvíjen velký tlak. Co se týče životního stylu mladých lidí, je časté si po škole vzít rok nebo dva volna, jen aby si člověk rozmyslel, co chce dělat dál a nevrhat se nutně do školy nebo do práce, která ho v budoucnu nemusí tolik bavit. Co se týče třeba zábavy, většina Dánů je zvyklá se nejdřív připojit jinde a teprve potom přijít do hospody. To může být dáno jak cenou alkoholu, tak vzájemnou pohostinností.

Co vás nejvíc překvapilo, ať už příjemně, nebo nepříjemně?

Příjemně mě překvapilo, jak jsou místní vybaveni angličtinou. Bydlím v menším městě, není ale výjimkou, že i starší paní v lékárně přepne do angličtiny a začne vysvětlovat odborné termíny. Nepříjemně mě neustále překvapuje počasí. Dánské klima je velmi proměnlivé, pořádné léto vyjde jednou za rok na středu a druhý den může teplota spadnout klidně zpátky na 20 stupňů. Moře je neustále studené a někdy vane poměrně silný vítr.

Je něco, s čím jste se tam dodnes nesmířila?

Asi ne. Trvalo mi naučit se dánsky a do jisté míry byly nepříjemné úšklebky místních, že když už jsem v Dánsku x let, tak bych přece měla mluvit jako královská rodina, ale naučila jsem se to překonat. Místní zvyky jsou jiné, ale myslím, že dánská nátura je vzdáleně podobná té české a dá se na ni zvyknout.

Chybí vám něco z domoviny?

Jídlo. Myslím, že Česko má mnohonásobně lepší a zajímavější kuchyni. Ačkoliv má Dánsko moře, většina lidí jí pouze dovezeného lososa z Norska nebo sledě v kari. Ryby obecně nejsou tím, co by Dánové ve větší míře jedli. Na jejich talíři se spíš objeví vepřové. Dál je taky zajímavé, že mají větší sklony jíst z polotovarů, ať už se to týká polévek, omáček nebo čehokoliv jiného.

Co naopak vnímáte jako lepší než u nás?

Cyklostezky – nejsem velký cyklista, ale kolo se zde používá jako dopravní prostředek klidně i pro každodenní cestu do školy nebo do práce. Není to nic neobvyklého, a tak jsou tu cyklostezky téměř všude. Jakožto člověk, který taky může porovnat dánský a český systém vysokých škol, musím říct, že mě nadchla místní forma vzdělávání. Na české vyšší odborné škole, kde jsem studovala, byla většina hodin vedena jako přednášky, kde je zapojení studenta do hodiny minimální. V Dánsku je to přesně naopak. Hodina je jen taková, jakou si ji studenti udělají, pod určitým dohledem a tématem učitele. Z těchto hodin si toho pamatují mnohem více.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Zkoumavé čtení: systematické zavedení dílny čtení a oborového čtení do výuky na 2. st. základních škol /na víceletá gymnázia v ČR⁴, reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_076/0016346.
Projekt je financován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.

Vědí místní o Česku? Jak reagují, když se zmíníte, odkud pocházíte?

Dánové o Česku vědí. Ne zas tak moc, zprávy z Česka je zastihnou málokdy – většinou kolem voleb, sportovních úspěchů nebo třeba v době nějakého většího skandálu, který se donese až sem. Ti starší mluví o Česku pořád jako o Československu, i když vědí, že jsme se se Slovenskem rozloučili. Mladší ročníky si naopak pamatují Česko jako levnou zemi, kam třeba jako studenti jeli za zábavou, když byli mladší. Už jsem ale potkala i mladé lidi, které nadchlo naše vodáctví a vydali se i za hranice Prahy.

Jaké jsou cestovatelské zvyklosti místních?

Dánové jsou poměrně aktivní. Jen málokdy jsou to ti polehávači na pláži. Mnoho z nich vyráží na výlety za exotikou, takže jsem se s nimi setkala i v Africe nebo v Asii. Hodně z nich jezdí do Austrálie na *working holiday* – to je jejich oblíbené místo. A po Dánsku? Mnoho lidí má třeba chalupu u moře, kam se vydají na víkendy nebo na dovolenou – aby unikli městu. Není ale moc běžné, aby si řekli, že pojedou na výlet do nedalekého města nebo se podívat na hrad v okolí. Další odlišností je to, že Češi se do ciziny i odstěhují. Dánové jedou možná do té Austrálie, ale pak se vracejí domů; jen málo z nich se rozhodne někde žít a zůstat tam.

Jakých pět míst byste ukázala kamarádce z Česka, která v Dánsku ještě nebyla?

Určitě bych jí ráda vzala na ostrov Ærø. Je to taková dánská Riviéra. Celé je to plné malých pěkných barevných domků u pláže, centrum působí jako směs Kodaně a Chorvatska. Dalším místem by byly křídové útesy. Dánsko možná nemá takovou přírodu, která by se dala obdivovat tak jako v sousedních zemích – třeba v Norsku. Ale tyto útesy jsou vážně skvělé. Mým oblíbeným místem je i Skagen – jedno z nejsevernějších míst Dánska. Slévá se tam Severní moře s Baltem, takže vlny šplouchají nejen z moře na pevninu, ale i zleva doprava a opačně. Když je dobrá viditelnost, člověk dohlédne až do Norska. Taky bych ukázala ostrov Fanø. Jde o ostrov na západě země, plný překvapení. Během druhé světové války tady Hitler postavil bunkry, které jsou tu dodnes. Člověk se jimi může volně procházet. V jiných místech tohoto ostrova lze zahlédnout i divoké tuleně a každý rok se tady pořádá přehlídka pouštěných draků. Jako poslední bych vybrala Himmelbjerget – místní nejvyšší horu. Ta je vskutku roztomile malá.

Vaše neoblíbenější místo nebo zážitek?

S přítelem jsem se vydala na zmíněnou nejvyšší horu. On tam dlouho nebyl, jí nikdy. Bylo to úsměvné. Přítel básnil o tom, jak je to velká hora, ale když jsme se dostali k parkovišti, člověk měl skoro pocit, že jde k vrcholu z kopce. Krom toho je to jediná „hora“, která má speciální trasu pro hendikepované. Když jsem si s přítelem dělala legraci, že takhle snadný „výšlap“ jsem nikdy nepodnikla, vzal mě kolem vrcholu na delší stezku. Místy se nám začalo zdát, že jde skutečně o prudký kopec – ale upřímně, bylo po Vánocích, kdy jsme se oba jen váleli na gauči a jedli, a najednou jsme museli jít skrz bahno do kopce. Žádné horolezectví ani náročná turistika v tom nebyly.

A vaše oblíbené místní jídlo?

Oblíbila jsem si lékořici, která se dává do všeho možného. Jako skutečné jídlo ale mám ráda místní obložené chleby a jejich různé kombinace, které Dánové vymysleli.

Kterých pět výrazů byste použila pro popis Dánska a jeho obyvatel?

Hygge – místní milují pohodlí. *Hygge* je něco, co je vystihuje – jde o pocit pohody a dobré nálady. Každý prožívá svoje *hygge* tak trochu jinak. Někdo je sám doma a hraje si na počítači nebo si čte, jiný třeba sedí v hospodě s přáteli nebo doma s rodinou. Pospolitost – Dánové jsou národ, který při sobě stojí. Sice se ne vždycky dohodnou na všem, ale obecně si rádi pomáhají. Lidé, kteří nesledují fotbal, chodí do hospody na národní zápasy a podobně. Nápomoc – Ačkoliv se Severané mohou zdát jako chladné národy, je to tak jen do doby, než je člověk pozná. Pak už o něj pečují jako o svého. Daně vyplňují se zaměstnavatelem a jeho účetní, což je něco, co by nemuseli dělat, ale nabídli se, protože natolik dobře dánštinu zatím neovládám. Černý humor – Je to něco, co máme s Dány společného. Dánové rádi nacházejí hranici a žertují o všem. Téměř nic není tabu. Minipivovary – Z Česka si člověk snadno odveze představu, že je pivař. Ale není tomu tak, dokud neokusí všechny možné dánské minipivovary, které se neustále přetahují s originálními chutěmi. Kromě typických plzní si tu člověk najde nejrůznější IPA, černá piva a další. ■

Dánsko Albíny Mrázové

Dánsko jako takové možná není ta nejkouzelnější země severu. Krajina této země je poněkud placatější a nevyniká téměř žádnými horami. Přesto jsou tu nádherné pláže, skvělá města a zajímaví lidé. Dánové mají spoustu legračních tradic, ať už se to týká spání koření při narozeninách, nebo různých vánočních zvyklostí. Obecně je ale Dánsko otevřená země, kam se vyplatí vyrazit, když chce člověk vidět trochu jiný sever, plný zajímavých měst a krásných, byť studených pláží. Dlouhodobý život v Dánsku vyžaduje určitou flexibilitu, nejde ale o nic těžkého, sami Dánové jsou velmi flexibilní a rádi se smějí našim rozdílnostem.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Zdroj: Lidé a Země, září 2022, ročník 71, str. 102-103

Zkoumavé čtení: systematické zavedení dílny čtení a oborového čtení do výuky na 2. st. základních škol /na víceletá gymnázia v ČR⁴, reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_076/0016346.
Projekt je financován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.